

ASIA

Helsingin kaupungin pysäköinninvalvonnan menettely

KANTELU/ASIAN VIREILLETULO

Oy ParkPatrol Finland Ab:n (jäljempänä ParkPatrol) hallituksen puheenjohtaja Lauri Mustonen kertoi oikeuskanslerille 21.12.2007 osoittamassaan kirjoituksessa Helsingin kaupungin pysäköinninvalvonnan virheellisenä pitämästään menettelystä. Helsingin kaupungin pysäköinninvalvonta oli kieltäytynyt puuttumasta virheelliseen pysäköintiin kiinteistöllä, jolla oli sopimus pysäköinninvalvonnasta ParkPatrolin kanssa.

Kantelija oli kertomansa mukaan 19.12.2007 soittanut Helsingin kaupungin rakennusviraston palvelunumeroon ja pyytänyt pysäköinninvalvojaa tulemaan ParkPatrolin kanssa sopimuksen tehneelle kiinteistölle suorittamaan valvontaa, kun kiinteistöllä oli lukuisia väärin pysäköityjä autoja. Virkailija oli tuolloin ilmoittanut, ettei valvonta yksityisalueella ollut mahdollista, kun liikkeellä oli vain kaksi pysäköinninvalvonnan partiota. Kantelija oli soittanut sitten myös poliisipäivystykseen, kun kaksi väärin pysäköityä autoa sulki osittain kiinteistön sisäänajotien. Poliisi oli ohjannut kantelijan kääntymään kunnallisen pysäköinninvalvonnan puoleen.

Pysäköinninvalvonnasta oli otettu seuraavana päivänä yhteyttä kantelijaan, missä yhteydessä tälle oli kerrottu, että esimies oli kieltänyt pysäköinninvalvoja menemästä kohteisiin joissa oli pysäköinninvalvontayhtiön toiminnasta ilmoittavat kyltit.

Johtavan pysäköinnintarkastaja Otto Kuitusen oli ollut tämän jälkeen puhelimitse yhteydessä kantelijaan. Tuossa puhelinkeskustelussa hän kertoi kantelijalle, ettei kunnallinen pysäköinninvalvonta tule yksityisten pysäköinninvalvontayhtiöitten valvomiin kohteisiin. Edelleen Kuitunen oli kertonut erään toisen pysäköinninvalvontayhtiön jo menettäneen erään asiakkaan, ja että "kohta on teidän vuoro". Yhteistyön ParkPatrolin kanssa Kuitunen oli ilmoittanut mahdottomaksi.

Kantelija on lisäksi toimittanut oikeuskanslerinvirastoon lisäkirjoitukset 8.7.2008 ja 5.1.2009, joista ensimmäisessä saatetaan tiedoksi pysäköinninvalvonnasta tehty uutisjuttu ja toisessa kerrotaan, ettei Helsingin kaupungin pysäköinninvalvonta palvele yhtiön asiakkaita senkään jälkeen kun ParkPatrol on ilmoittanut keskeyttäneensä yksityisen pysäköinninvalvonnan toistaiseksi.

SELVITYS

Helsingin kaupunginhallitus on 14.4.2008 antanut lausunnon Lauri Mustosen kirjoituksesta. Lausuntoon liittyy johtavan pysäköinnintarkastajan Otto Kuitusen selvitys 13.3.2008.

Kuitunen kertoo antamassaan selvityksessä soittaneensa 19.12.2007 tulleen valvontapyynnön johdosta samana päivänä "osoitteeseen", ja kertoneensa ettei Helsingin kaupungin pysäköinninvalvonta voi antaa apua alueen valvonnassa, koska aluetta valvoo yksityinen pysäköinninvalvontayhtiö. Edelleen Kuitunen toteaa, että virhemaksun määrääminen johtaisi kahteen sanktioon samasta rikkeestä, kun yhtiö on jo määrännyt tarkastusmaksun. Kanteluun kirjattuja savenaivalintoja Kuitunen kertoo selvityksessään ihmettelevänsä. Selvityksen mukaan keskustelussa oli ollut esillä kantelijan tarkoittama asiakkaan siirtyminen kaupungille ja Kuitunen oli todennut yhteistyön ParkPatrolin kanssa mahdottomaksi.

Helsingin kaupunginhallituksen antamassa lausunnossa todetaan, että kunnallinen pysäköinninvalvonta ja poliisi valvovat pysäköintiä yksityisalueilla kiinteistön omistajan tai haltijan pyynnöstä. Koska valvontapyyntöjä on runsaasti, ainoastaan kiireisimmät, kuten ajoneuvon siirtämistä vaativat, tehtävät on mahdollista suorittaa saman päivän aikana.

Kaupunginhallituksen käsityksen mukaan yksityisen pysäköinninvalvontaa harjoittavan yrityksen määräämä maksu rinnastuu viranomaisen määräämään pysäköintivirhemaksuun. Järjestelmää "jossa ehtojen vastaisesta pysäköinnistä yksityisalueelle määrättäisiin joko pysäköintivirhemaksu tai yksityisoikeudellinen valvontamaksu tai mahdollisesti molemmat" ei lausunnon mukaan ole selkeä ja toimiva. Rinnakkainen valvontajärjestelmä voisi kaupunginhallituksen käsityksen mukaan hämärtää pysäköinninvalvonnan ja yksityisen valvonnan rajaa. Lausunnossa viitataan edelleen yksityisestä pysäköinninvalvonnasta käynnissä olleeseen oikeudenkäyntiin, jonka kaupunki katsoo ratkaisevan epäselvän tilanteen.

Lausunnon johtopäätöksenä kaupunginhallitus katsoo, ettei kantelun tulisi johtaa toimenpiteisiin.

VASTINE

Kantelija on antanut Helsingin kaupungin selvityksestä 26.5.2008 päivätyn vastineen.

Vastineessaan kantelija pitää kaupunginhallituksen esittämiä syitä epämääräisinä. Syyt eivät perustu lakiin tai oikeusperiaatteisiin eivätkä ne oikeuta kaupunkia kieltäytymään virkatehtäviensä hoitamisesta. Kantelija katsoo, että kunnallisen pysäköinninvalvonnan toiminta erottuu selvästi yksityisestä niin oikeudellisesti kuin ulkoisestikin. Yksityiset pysäköinninvalvontayhtiöt vastaavat siitä, etteivät ne toiminnallaan hämarrä julkisen ja yksityisen valvonnan rajaa.

Kantelijan käsityksen mukaan pelastuslain kiinteistön omistajalle antama velvoite pelastusteitten vapaana pitämiselle on osaltaan johtanut siihen, että kiinteistöt ovat turvautuneet yksityisten yhtiöitten käyttöön.

Kantelija on edelleen pyytänyt oikeuskansleria ottamaan kantaa johtavan pysäköinnintarkastajan kantelijan kuvaamassa puhelinkeskustelussa sekä tämän oikeuskanslerille antamassa selvityksissä esittämiin mielipiteisiin.

OIKEUSKANSLERIN VIRASTO

RATKAISU

Kantelun ja saadun selvityksen perusteella on ilmeistä, että Helsingin kaupungin pysäköinninvalvonta on kantelijan kertomalla tavalla kieltäytynyt suorittamasta pysäköinnin valvontaa yksityisellä alueella, jonka osalta on tehty sopimus pysäköinninvalvonnasta yksityisen valvontayhtiön, ParkPatrolin, kanssa.

Vaikka kantelijan ja Johtavan pysäköinnintarkastaja Kuitusen kanssa käydyn puhelinkeskustelun päivämäärästä ei aineiston perusteella ole tarkkaa varmuutta, ovat keskustelun sisällön kuvaukset varsin yhdenmukaisia. Käsitykseni mukaan on selvää, että keskustelussa, varsinaisen kieltäytymisen lisäksi, Kuitunen on tuonut esiin erään asiakkaan siirtymisen pois yksityisen valvonnan piiristä ja tämän vaikutuksen ParkPatrolin asemaan.

Arviointi

Valvonnasta kieltäytyminen

Tieliikennelain 28 §:n 3 momentissa (tapahtuma-aikaan 2 momentissa) säädetään: ”Pysäköinti yksityiselle alueelle ilman kiinteistön omistajan tai haltijan lupaa on kielletty. Pysäköintiä koskevat määräykset yksityisellä alueella on ilmaistava selvästi havaittavalla tavalla.”

Kunnallisen pysäköinninvalvojan tehtäviin kuuluu lääninhallituksen niin määräämissä kunnissa pysäköintivirhemaksusta annetussa laissa tarkoitettu pysäyttämistä, seisottamista ja pysäköimistä koskevien kieltojen ja rajoitusten noudattamisen valvonta ja siihen liittyvien pysäköintivirhemaksujen määrääminen. Edellä mainitun valvonnan lisäksi pysäköinninvalvojan tehtävänä on ollut tapahtuma-aikaan voimassa olleen ajoneuvojen siirtämisestä ja romuajoneuvojen hävittämisestä (korvattu sittemmin lailla ajoneuvojen siirtämisestä) annetun lain tarkoittama virheellisesti pysäköityjen ajoneuvojen siirtämisestä päättäminen.

Kantelukirjoituksen mukaan nyt kyseessä olevassa tilanteessa väärin pysäköidyt autot olivat osin tukkineet sisäänajotien kiinteistölle.

Perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan ”julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin ja kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia”. Laissa ei ole säännöstä, jonka nojalla kunnallinen pysäköinninvalvoja voisi kieltäytyä suorittamasta valvontatehtävänsä vain sillä perusteella, että yksityisen kiinteistön haltija on tehnyt sopimuksen pysäköinnin valvonnasta pysäköinninvalvontaa suorittavan yhtiön tai jonkun muun tahon, esimerkiksi vartiointiliikkeen tai talonmiehen kanssa.

Helsingin kaupungin toimittamassa selvityksessä ei ole hyväksyttävää perustetta sille, että kaupungin pysäköinninvalvonta on kieltäytynyt valvontatehtävänsä suorittamisesta kiinteistön edustajana toimineen kantelijan pyynnöstä.

Johtavan pysäköinnintarkastajan esittämät mielipiteet

Kunnallisista viranhaltijoista annetun lain 17 §:n 1 momentin mukaan viranhaltijan on muun ohessa suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja 2 momentin mukaan viranhaltijan on toimitettava tehtävässään tasapuolisesti ja käyttäydyttävä asemansa ja tehtävänsä edellyttämällä tavalla.

OIKEUSKANSLERINVIKASTO

En näe hyväksyttävää syytä sille, että johtava pysäköinnintarkastaja Otto Kuitunen on kantelijan kanssa käymässään puhelinkeskustelussa tuonut esiin kantelijan ilmeisen asiattomana pitämällä tavalla toisen yksityisen yrityksen menettämän asiakkaan ja kantelijan edustaman yrityksen tulevaisuudennäkymät.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Kiinnitän vastaisen varalle Helsingin kaupungin huomiota edellä valvonnasta kieltäytymisestä esittämäni ja erikseen Helsingin kaupungin johtavan pysäköinnintarkastajan Otto Kuitusen huomiota kunnallisista viranhaltijoista annetussa laissa tarkoitettuun viranhaltijan aseman ja tehtävän edellyttämään käyttäytymiseen.

Jäljennös tästä päätöksestä on lähetetty tiedoksi Helsingin kaupungille, jonka tulee saattaa päätös siinä ilmenevässä tarkoituksessa myös johtavan pysäköinnintarkastaja Otto Kuitusen tietoon.

Apulaisoikeuskansleri

MIKKO PUUMALAINEN
Mikko Puumalainen

[Leima]

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

PEKKA LIESIVUORI
Pekka Liesivuori

Jäljennöksen oikeaksi todistaa valtioneuvoston oikeuskanslerinvirastossa 30.9.2009

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Pekka Liesivuori

OIKEUSKANSLERINVIRASTO